

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชะเชิงเทรา เขต 2

Academic Leadership of School Administrators Affecting Learning Organizations
of Schools in Quality Zone 11 under the Chachoengsao Primary Educational
Service Area Office 2

พิชญภา วรรณประพัฒน์¹ และ เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี²

Pichayapa Wannaphaphat¹ and Duenpenporn Chaipakdee²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Educational Administration Program, North Bangkok University, Thailand

Corresponding Author, Email: ¹pitchayapa.wann@northbkk.ac.th

Retrieved: March 19, 2026; Revised: April 30, 2026; Accepted: April 30, 2026

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษากระบวนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของสถานศึกษาในโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 110 คน โดยเน้นศึกษาระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำและระดับการเป็นองค์กรเรียนรู้ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของ Krejcie และ Morgan (1970) วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ .978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ รองลงมา คือ การกำหนดพันธกิจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีใจใฝ่เรียนรู้/การเป็นบุคคลที่รอบรู้ รองลงมาคือ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน (x_2) ($\beta = .427$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .427 โดยตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ร้อยละ 17.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.374 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = 2.738 + 0.360X_2$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } ZY = 0.427X_2$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the academic leadership of school administrators; 2) to study the learning organization of schools; and 3) to analyze the academic leadership of school administrators affecting the learning organization of schools. The sample consisted of 110 school Administrator and teachers in schools under Quality Zone 11, Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2, The study focuses on opinions regarding leadership behavior and the level of organizational learning determined using the Krejcie and Morgan (1970) table at a 95% confidence level, and the sampling was conducted through stratified random sampling and simple random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.978. The statistics used in data analysis included the mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The results of the study were as follows: 1) The academic leadership of school administrators, both overall and in each individual aspect, were at a high level. When ranking the aspects from the highest to lowest mean scores, Promoting a Learning Climate had the highest mean, followed by Defining the School Mission and Managing the Instructional Program had the lowest mean score. 2) the learning organization of schools, both overall and in each individual aspect, was at a high level. Ranking from the highest to lowest mean scores, the aspect with the highest mean was Personal Mastery, followed by Team Learning, and Shared Vision had the lowest mean score. 3) the academic leadership of school administrators affecting the learning organization of schools, identified one significant variables: Managing the Instructional Program (x_2) ($\beta = .427$) at a .01 level of statistical significance. The multiple correlation coefficient (R) was .427. These variables could predict academic management at a rate of 17.40%. The predictive equations were as follows:

Predictive Equation in Raw Scores Form

$$Y = 2.738 + 0.360X_2$$

Predictive Equation in Standardized Scores Form

$$ZY = 0.427X_2$$

Keywords: Academic Leadership; Learning Organization of Schools; School Administrators

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญกับทักษะการคิดขั้นสูง การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์ (Partnership for 21st Century Skills, 2019) ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษา การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต

และคณะ, 2559) ซึ่งการดำเนินงานด้านวิชาการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบาย วางแผน พัฒนา และกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในอนาคต เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Schwab, 2016; Partnership for 21st Century Learning, 2019) สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาไปสู่การเป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้” (Learning Organization) ที่ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนในองค์กรมีการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (OECD, 2018) โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาคือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (Hallinger, 2003) งานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาของผู้เรียนมากกว่าภาวะผู้นำรูปแบบอื่น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการพัฒนาการเรียนรู้ของครูและการจัดการเรียนการสอน (Robinson, Lloyd, & Rowe, 2008) นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งสามารถสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู และพัฒนาศักยภาพของครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Sebastian, Huang, & Allensworth, 2016) ผลการศึกษาทั้งในและต่างประเทศยังพบแนวโน้มสอดคล้องกัน เช่น การศึกษาของ กรองการญจน์ อรุณเมฆ (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับสูง อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการศึกษาประเด็นดังกล่าวในหลายบริบทแต่ยังมีข้อจำกัดขององค์ความรู้ในบริบทของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่เขตคุณภาพทางการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะด้านการบริหารจัดการและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาผ่านการบริหารจัดการใน “เขตคุณภาพการศึกษา” ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาศักยภาพครูในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาในพื้นที่ยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านการพัฒนาการเรียนรู้ของครู การทำงานร่วมกันในองค์กร และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Hord, 1997) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษาและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น การศึกษาของ วรณกร โขมขุนทด (2562) และ เศรษฐพงศ์ นันถิวงศ์ (2563) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา นอกจากนี้ กรองการญจน์ อรุณเมฆ (2564) ยังพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในบริบทของเขตคุณภาพการศึกษาที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้สามารถยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในบริบทของเขตคุณภาพการศึกษาที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้สามารถยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผลการศึกษาคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ช่วยขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของภาวะผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการวางแผนพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่ และเป็นแนวทางในการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
2. เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ครู ในสถานศึกษาเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 155 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อเป็นกรอบแนวคิดและแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3. ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach. 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .978

5. ปรับปรุงภาษาและรูปแบบของข้อคำถามให้มีความถูกต้องและเหมาะสม แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังสถานศึกษาเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

2. แจกแบบสอบถามจำนวน 110 ฉบับ ให้แก่ ครู ในสถานศึกษาเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 และรับคืนด้วยตนเองตามวันและเวลาที่นัดหมาย ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

2.1 การแปลความหมายระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 2.2 การแปลความหมายระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1.การกำหนดพันธกิจ (x_1)	4.24	.471	มาก	2
2.การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน (x_2)	4.24	.488	มาก	3
3.การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ (x_3)	4.25	.487	มาก	1
รวม	4.24	.459	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.24, S.D.= 0.459) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.25, S.D.= 0.487) รองลงมา คือ การกำหนดพันธกิจ ($\bar{X}$ =4.24, S.D.=0.471) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน ($\bar{X}$ =4.24, S.D.=0.488) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

องค์กรแห่งการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1.การมีใจใฝ่เรียนรู้/การเป็นบุคคลที่รอบรู้ (Y_1)	4.30	.434	มาก	1
2.การมีแบบแผนความคิดที่เปิดกว้าง (Y_2)	4.24	.472	มาก	4
3.การคิดอย่างเป็นระบบ (Y_3)	4.26	.487	มาก	3
4.การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Y_4)	4.22	.487	มาก	5
5.การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Y_5)	4.27	.476	มาก	2
รวม	4.26	.411	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, S.D.= 0.411) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีใจใฝ่เรียนรู้/การเป็นบุคคลที่รอบรู้ ($\bar{X}=4.30$, S.D.= 0.434) รองลงมา คือ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0. 476) การมีแบบแผนความคิดที่เปิดกว้าง ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0. 472) การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0. 487) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0. 487) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้					
ตัวแปร	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	2.738	.313		8.738	.000
X_2	.360	.073	.427	4.900	.000
R = .427 Adjusted R ² = .174 SE(est.) = 0.374 F = 24.014** Sig = .000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน (x_2) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R_2) เท่ากับ 0.427 แสดงว่า การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสามารถทำนายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้ร้อยละ 17.40 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$Y = 2.738 + 0.360X_2$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$ZY = 0.427X_2$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ การกำหนดพันธกิจ และการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายและพันธกิจให้สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการ การพัฒนาครู และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิผลของสถานศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญตะวัน อ้าวเจริญ และคณะ (2568) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พรกมล แก้วรัตช่วง และคณะ (2568) ซึ่งพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ มุกรวิ ราชปรีชา และคณะ (2568) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน รองลงมา คือ การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน และการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สุภาวดี วรรณวงศ์อภิสิทธิ์ และคณะ (2568) ที่พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วยหลายด้าน เช่น การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน การบริหารจัดการด้านการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับการศึกษาของ จีรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะด้านการบริหารการศึกษาในการกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา

2. ผลจากการศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีใจใฝ่เรียนรู้หรือการเป็นบุคคลที่รอบรู้ รองลงมา ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ การมีแบบแผนความคิดที่เปิดกว้าง และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในองค์กร โดยส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานทางการศึกษา อีกทั้งยังส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญตะวัน อ้าวเจริญ และคณะ (2568) ที่พบว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งภาพรวม

และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การเรียนรู้เป็นทีม การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การคิดอย่างเป็นระบบ ความรอบรู้แห่งตน และแบบแผนทางความคิด ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2575 มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พรกมล แก้วรัตช่วง และคณะ (2568) ที่พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ปาริชาติ จงเผือกกลาง และกัลยรัตน์ หล่อมณีนพรัตน์ (2567) ที่พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัชพล ธรรมมา (2561) และ ราตรี พาลาด และคณะ (2560) ที่พบว่า ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้นักบุคลากรในองค์กรสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดรับองค์ความรู้ใหม่ และร่วมกันสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระยะยาว

3. ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญประกอบด้วย ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน ซึ่งสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 17.40 ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอนครอบคลุมการวางแผนหลักสูตร การกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร และการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขาติชนก เห่งละคร และคณะ (2568) ที่พบว่า ตัวแปรด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การจัดให้มีสิ่งจูงใจแก่ครู และการจัดการเรียนรู้ สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญตะวัน อ้าวเจริญ และคณะ (2568) และ พรกมล แก้วรัตช่วง และคณะ (2568) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

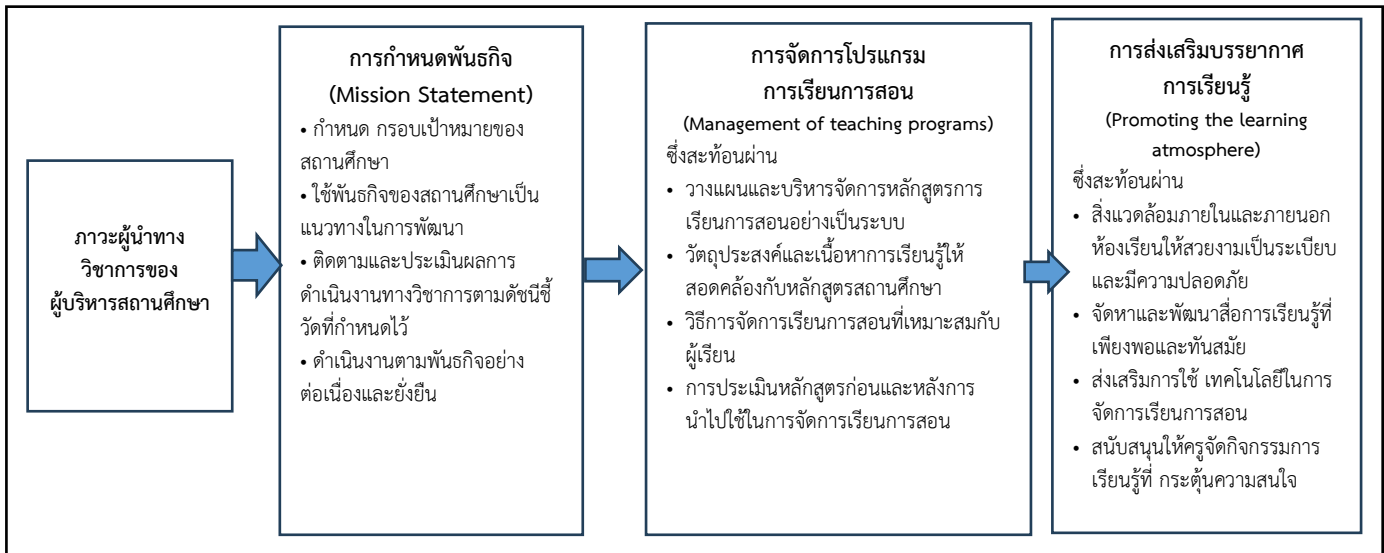
จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงระบบที่มีความต่อเนื่องกันในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีจุดเริ่มต้นสำคัญจาก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ในการกำหนดทิศทางผ่านการสร้างพันธกิจ (Mission Statement) ที่ชัดเจน ทั้งการวางกรอบเป้าหมาย การใช้พันธกิจเป็นเข็มทิศในการพัฒนา ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทางวิชาการอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

เมื่อทิศทางได้รับการกำหนดอย่างชัดเจนแล้วจะเข้าสู่ลำดับของกระบวนการ (Process) คือการบริหารจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน (Management of teaching programs) ที่มุ่งเน้นการวางแผนหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เลือกใช้วิธีการสอนที่

เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน พร้อมทั้งมีการประเมินผลหลักสูตรทั้งก่อนและหลังการใช้งานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ในขั้นสุดท้าย กระบวนการทั้งหมดจะส่งผลลัพธ์ (Outcome) ออกมาในรูปแบบของการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ (Promoting the learning atmosphere) ที่สะท้อนผ่านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รวมไปถึงการจัดหาเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการ ตลอดจนการสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจและสร้างแรงบันดาลใจในการใฝ่เรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดนี้คือกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริงตามที่ปรากฏในตาราง

ภาพที่ 1 แนวคิดของการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการวางแผนและบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน ครอบคลุมวัตถุประสงค์ เนื้อหา มาตรฐาน วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อ และการประเมินผล พร้อมทั้งส่งเสริมศักยภาพครูในการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินก่อนและหลังการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

1.2 ผลจากการวิจัยองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในการสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับ และความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน อันจะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ ความผูกพัน และการปฏิบัติงานเชิงรุก นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดพันธกิจ การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ดังนั้น

ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ควรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ประสพผลความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ เกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่สำคัญ คือ การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาและการกำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษา โดยควรให้ความสำคัญกับการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอนในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและ สนับสนุนให้องค์กรมีการวางแผนซึ่งควรทำเป็นกระบวนการเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ขององค์กร รวมถึงการเสริมสร้างกิจกรรมให้เกิดทักษะการคิดไตร่ตรองเป็นกระบวนการใช้ความคิดตรวจสอบ ใคร่ครวญในความคิด ความเชื่อและสมมติฐานต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของบุคคล ซึ่งจะทำให้ เกิดการปรับเปลี่ยนมุมมองให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในปัจจุบันมากที่สุด ทั้งนี้ องค์กรอาจยังขาดการพัฒนาปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมสภาพทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง บุคคลในองค์กรยังยึดติดกับความคิดความเชื่อเก่า ๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กร

2.3 สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ภาวะผู้นำด้านอื่นๆของผู้บริหาร ที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 รวมทั้ง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กรองการญจน์ อรุณเมฆ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 15(2), 1-12.
- จิรวรรณ เสาวคนธ์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 18(2), 45-58.
- เพียงตะวัน อ้าวเจริญ และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 20(1), 35-50.
- พรกมล แก้วรัตช่วง และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 19(1), 72-86.
- มุกกรวี ราชปรีชา และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 21(1), 60-74.

- วรรณกร โขมขุนทด. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)*.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2563). *การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต และคณะ. (2559). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เศรษฐพงศ์ นันทวิงค์. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)*.
- สุภาวดี วรรณวงศ์อภิสิทธิ์ และคณะ. (2568). การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 17(2), 80–95.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2018). *Research methods in education*. (8th ed.). London: Routledge.
- Fullan, M. (2016). *The new meaning of educational change*. (5th ed.). New York, NY: Teachers College Press.
- Hallinger, P. (2003). Leading educational change: Reflections on the practice of instructional and transformational leadership. *Cambridge Journal of Education*, 33(3), 329–352.
- Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory.
- OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. Paris: OECD Publishing.
- Partnership for 21st Century Learning (P21). (2019). *Framework for 21st century learning*. Washington, DC: Author.
- Robinson, V., Lloyd, C. & Rowe, K. (2008). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly*, 44(5), 635–674.
- Schwab, K. (2016). *The fourth industrial revolution*. Geneva: World Economic Forum.
- Sebastian, J., Huang, H. & Allensworth, E. (2016). Examining integrated leadership systems in high schools. *Educational Administration Quarterly*, 52(3), 463–497.